

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 216/2022-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného spoločnosťou URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, IČO 47 244 895, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti postupu Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 50 Csp 47/2017 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. apríla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 50 Csp 47/2017 (ďalej len „napadnuté konanie“). Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov a priznal mu finančné zadosťučinenie v sume 1 650 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou z 15. februára 2017 domáhal proti žalovanému určenia, že spotrebiteľská zmluva (ktorej predmetom bolo odplatné poskytnutie sumy 300 eur) je bezúročná a bez poplatkov. Okresný súd o žalobe rozhodol rozsudkom

z 5. júna 2018 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“). Proti rozsudku okresného súdu podal žalovaný odvolanie, ktoré okresný súd doručil sťažovateľovi 10. septembra 2018. Po vykonaní procesných úkonov spojených s podaným odvolaním okresný súd 16. novembra 2018 predložil spis Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“). O podanom odvolaní proti rozsudku okresného súdu rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 6 Co 277/2018 z 31. marca 2021, ktorým potvrdil odvolaním napadnutú časť rozsudku okresného súdu.

3. Právny zástupca sťažovateľa vyčíslil náhradu trov konania k 8. júnu 2021. Okresný súd uznesením z 30. marca 2022 rozhodol o celkovej výške náhrady trov konania.

II. Argumentácia sťažovateľa

4. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ namieta nesústredenosť, nehospodárnosť a nekoordinovanosť postupu okresného súdu spojenú s neefektívnym a laxným prístupom okresného súdu v napadnutom konaní. Zdôraznil, že napadnuté konanie „v časovom období vyše 5 rokov a 2 mesiacov a 5 dní nebolo právoplatne skončené ako celok“, pretože okresný súd právoplatne nerozhodol o trovách konania vrátane trov právneho zastúpenia, čím neodstránil „vzniknutý protiprávny stav“. Podľa sťažovateľa okresný súd porušil jeho označené práva, pretože o výške trov konania rozhodol „až s výrazným časovým odstupom, a to nielen odo dňa rozhodnutia odvolacieho súdu, ale aj v časovom rozsahu odo dňa vyčíslenia trov konania“.

5. Podľa názoru sťažovateľa predmetnú vec nemožno hodnotiť po právnej ani faktickej stránke ako zložitú. Predmetom konania bol spotrebiteľský spor, pričom takéto žaloby predstavujú štandardnú rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov. Zároveň v časti o výške trov konania ide o agendu pre súdy podružnú a nie je to možné považovať za skutočnosť komplikovanú. Podľa sťažovateľa v jeho správaní neexistujú žiadne okolnosti, ktoré by mohli byť zohľadnené na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky vzniku prietáhov v napadnutom konaní. Sťažovateľ zdôrazňuje, že v danom prípade ide o konanie, ktoré má pre sťažovateľa značný význam ekonomický, ako aj finančný.

6. V ústavnej sťažnosti zároveň sťažovateľ poukazuje na rozsiahlu judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) o posudzovaní zbytočných prietáhov v konaní a rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia.

7. Aplikovateľnosť ustanovení charty na prejednávany prípad sťažovateľ odôvodňuje s poukazom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, ktorej ustanovenia boli prebraté do zákona č. 129/2010 Zb. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Predmetom preskúmania v konaní o ústavnej sťažnosti je opakované tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd z vlastnej rozhodovacej činnosti zistil, že sťažovateľ svoju prvú ústavnú sťažnosť o namietaní porušovania označených práv v napadnutom konaní doručil 8. januára 2021, o ktorej rozhodol ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 272/2021-24 z 15. apríla 2021 (ďalej len „prvé uznesenie ústavného súdu“) tak, že ju v časti proti postupu okresného súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú. V časti namietaného porušenia označených práv postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 277/2018 rozhodol ústavný súd nálezom č. k. III. ÚS 272/2021-39 z 15. apríla 2021, ktorým vyslovil porušenie sťažovateľových práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov postupom krajského súdu a priznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 200 eur.

10. Podstatou aktuálnej ústavnej sťažnosti sťažovateľa je námietka porušenia jeho označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Vychádzajúc z petitu ústavnej sťažnosti, ktorým je ústavný súd viazaný, sťažovateľ namieta postup okresného súdu v podstate od začatia konania, pričom v odôvodnení ústavnej sťažnosti predostiera predovšetkým problém spojený s tým, že okresný súd v napadnutom konaní právoplatne nerozhodol o výške trov konania, čím spôsobil zbytočné prietahy a pretrvávanie stavu právnej neistoty sťažovateľa.

III.1. K aplikovateľnosti charty:

11. Podľa čl. 51 ods. 1 charty sú ustanovenia charty určené členským štátom výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Európskej únie. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie sa základné práva zaručené v právnom poriadku Európskej únie uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Európskej únie, avšak nie mimo týchto situácií. Pokiaľ teda určitá právna situácia nepatrí do pôsobnosti práva Európskej únie, nemôžu sa na akty členských štátov vzťahovať ani ustanovenia charty (porov. napr. Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov proti Vasilemu Tomovi, Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci, rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 30. 6. 2016, C-205/2015, body 23 a 24; podobne IV. ÚS 172/2020).

12. S prihliadnutím na argumentáciu obsiahnutú v ústavnej sťažnosti, berúc do úvahy predmet napadnutého konania vedeného okresným súdom, ktorým je rozhodovanie o tom, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bezpoplatkový, ústavný súd konštatuje, že tieto okolnosti dostatočne odôvodňujú záver, že v predmetnej veci (vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecným súdom)

dochádza (aj) k aplikácii práva Európskej únie predovšetkým v oblasti ochrany spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd konštatuje, že v konkrétnych okolnostiach veci sa aplikuje čl. 47 charty v časti práva sťažovateľa na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní:

13. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorom sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu alebo iného štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu, resp. iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04, II. ÚS 438/2017, III. ÚS 171/2020, I. ÚS 247/2021).

14. Z prehľadu procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní ústavný súd zistil, že okresný súd konal vo veci sťažovateľa plynulo. V rámci postupu okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd neidentifikoval ani jedno obdobie nečinnosti či neefektívnej činnosti. Navyše okresný súd vyhlásil vo veci sťažovateľa 5. júna 2018, teda po uplynutí (len) necelých 16 mesiacov, meritórne rozhodnutie. Po jeho vydaní a doručení stranám sporu následne okresný súd vykonával procesné úkony nevyhnutné na nariadenie odvolacieho konania v primeraných lehotách. Od 16. novembra 2018 až do apríla 2021 sa vec nachádzala na krajskom súde na rozhodnutie o odvolaní.

15. Už vo svojom prvom uznesení, ktorým rozhodoval o prvej ústavnej sťažnosti sťažovateľa (bod 9 tohto uznesenia), ústavný súd uviedol, že v postupe okresného súdu v napadnutom konaní nejde o prieťahy takej intenzity, ktoré by viedli k porušeniu označených základných práv sťažovateľa. Aj s ohľadom na judikatúru ESĽP v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok ESĽP z 15. 10. 1999, č. 26614/95, body 58 a 69; Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok ESĽP zo 17. 1. 2002, č. 32967/96, body 64, 65 a 66), ústavný súd celkovú dobu konania okresného súdu od podania žaloby (15. február 2017) až do vyhlásenia meritórneho rozhodnutia (5. jún 2018) predstavujúcu 1 rok a 4 mesiace nehodnotí ako spôsobilú bez ďalšieho viesť k záveru o jej neprimeranosti.

16. V čase uplatnenia práv na ústavnom súde bola vec na okresnom súde v spojení s rozsudkom krajského súdu právoplatne uzavretá (31. marec 2021). Z uvedeného vyplýva, že miera

sťažovateľovej právnej neistoty z nerozhodnutia veci samej bola v čase podania ústavnej sťažnosti (20. apríla 2022) výrazne oslabená. Po právoplatnosti rozhodnutia (máj 2021) okresný súd následne rozhodoval už len o trovách konania. Uznesením z 30. marca 2022 rozhodol o výške trov konania a uznesenie bolo právnomu zástupcovi sťažovateľa doručené 15. apríla 2022.

Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a postupu okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu bol plynulý, primerane rýchly a zároveň efektívny. Doterajšia dĺžka rozhodovania o výške trov konania od doručenia spisu okresnému súdu a vyčíslenia náhrady trov konania (jún 2021) do rozhodnutia o výške trov konania (30. marec 2022) v trvaní deviatich mesiacov nesignalizuje nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľom uplatnených práv.

17. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že doterajšia dĺžka napadnutého konania pred okresným súdom nemá takú ústavne relevantnú intenzitu, aby bolo možné po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie konštatovať porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 47 charty, preto jeho ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

19. Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľ je zastúpený advokátom, ktorý bežne aj v iných veciach zastupuje sťažovateľov pred ústavným súdom v konaniach o porušení ich základných práv postupmi všeobecných súdov, a preto od neho možno z pohľadu efektívnosti práce ústavného súdu vyžadovať ústavné sťažnosti, ktoré nevyžadujú žiadne ďalšie zisťovanie skutočností potrebných na rozhodnutie, či ústavná sťažnosť bude prijatá alebo odmietnutá.

Pozornosti ústavného súdu neušla aj zrejma nesústreďenosť právneho zástupcu pri písaní tejto ústavnej sťažnosti, keď niektoré veci neboli pravdepodobne aktualizované v porovnaní s prvou ústavnou sťažnosťou:

- v bode 70 ústavnej sťažnosti je uvedené, že napadnuté konanie trvá viac ako „3 roky a 10 mesiacov“;
- v bode 72 ústavnej sťažnosti je uvedené, že vo veci sťažovateľa „stále nebolo rozhodnuté ani len neprávoplatne“;
- v bode 2 petitu ústavnej sťažnosti je požadované, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov „a vec v primeranej lehote prejednal po tom, čo bude vec predložená súdu prvej inštancie zo strany odvolacieho súdu“.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu